

laanbomen

Eerste bomen voor gebruikswaardeonderzoek zijn geplant

Onbekend zijn met de juiste toepassing van een nieuwe boomsoort ervaren kwekers en gemeenten als een groot probleem. Daarom werken gemeenten, proefstation en kwekers samen in het gebruikswaardeonderzoek laanbomen. Het onderzoek is een nieuwe fase ingegaan: de eerste geselecteerde cultivars zijn geplant.

Foto: Rob de Bree, Boomteeltpraktijkonderzoek

In de sortimentstuin in Zundert zijn zeventig laanbomen in veertien soorten aangeplant voor het gebruikswaardeonderzoek laanbomen.

Vanaf eind 1995 is het gebruikswaardeonderzoek laanbomen gestart. Hoofddoel van dit project is het verzamelen van gebruikswaardegegevens over nieuwe selecties van laan-, straat- en parkbomen, waarover nog weinig bekend is bij boomkwekers en gemeentelijke groendienst.

Het onderzoek is gestart met een literatuurstudie. Vooral het Instituut voor

Bos- en Natuuronderzoek (IBN-DLO) in Wageningen heeft in het verleden diverse sortimenten bomen opgeplant en bestudeerd. Er is ook veel onderzoek gedaan naar niet-Nederlandse omstandigheden. Deze buitenlandse gegevens moeten worden vertaald naar Nederlandse omstandigheden. Zo kan een speciaal geselecteerde boom uit Canada in Nederland toch bevroren, omdat door de schom-

Aangeplante bomen in Zundert

De volgende veertien cultivars zijn begin maart in de sortimentstuin in Zundert aangeplant:

Acer campestre 'Queen Elizabeth'
Acer platanoides 'Autumn Blaze'
Acer platanoides 'Farlake's Green'
Acer pseudoplatanus 'Bruchem'
Acer rubrum 'Scanlon'
Cornus mas
Fraxinus ornus 'Meczek'
Fraxinus ornus 'Obelisk'
Malus 'Rudolph'
Prunus sargentii 'Rancho'
Sophora japonica 'Regent'
Sorbus latifolia 'Henk Vink'
Tilia cordata 'Roelvo'
Metasequoia glyptostroboides

melende temperaturen de knoppen te vroeg uitlopen.

Praktijkervaringen

Vorig jaar zomer hebben verschillende laanboomkwekers, het Proefstation voor de Boomkwekerij, verschillende gemeenten en de Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Bloemisterij- en Boomkwekerijgewassen (NAKB) de handen ineen geslagen om het onderzoek in de praktijk voort te zetten.

Het bleek dat laanboomkwekers en gemeenten de onbekendheid van sortimenten en de verkeerde toepassing als een groot probleem ervaren. Zij zijn vaak niet gelukkig met telkens nieuwe boomsoorten, waarvan het gebruik niet duidelijk is.

Op basis van deze uitkomst hebben kwekers, samen met boomteeltstudieclubs en de Kultuurgroep laanbomen van de Nederlandse Bond van Boomkwekers (NBvB), een lijst gemaakt met ongeveer honderd nieuwe bomen, die in het gebruikswaardeonderzoek nader worden bekeken. Tegelijkertijd heeft Jan van Reijendam, vertegenwoordiger van de vakgroep Groen, Natuur en Landschap van de Vereniging Stadswerk Nederland zes gemeenten bereid gevonden mee te werken aan het onderzoek op locatie: Leeuwarden, Den Helder, Zwolle, Voorschoten, Lelystad en Hilversum. Deze gemeenten hebben verschillende

Stuurgroep begeleidt onderzoek

Ter begeleiding van het gebruikswaardeonderzoek is een stuurgroep gevormd, die onder meer als aanspreekpunt fungeert voor de diverse meewerkende partijen. De stuurgroep bestaat uit:

Roel van Barneveld (Tonsel BV Boomkwekerijen)
 Gerrit Schalk (NAKB)
 Jan Mauritz (gemeente Hilversum)
 Theo Westerveld (Boomkwekerij Theo Westerveld)
 Pieter Schalk (M. v.d. Bijl Holland VOF)
 Rob de Bree (Boomteeltpraktijkonderzoek).

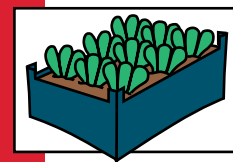
grondsoorten en liggen geografisch verspreid. De aanplant van de geselecteerde bomen gebeurt in de eerste week van december 1997.

In alle bovengenoemde gemeenten wordt zoveel mogelijk hetzelfde sortiment van dezelfde kwaliteit op gelijke wijze aangeplant. Rob de Bree, werkzaam bij het Boomteeltpraktijkonderzoek, vergelijkt en beschrijft nauwkeurig de ervaringen met onder meer ziektegevoeligheid, groei, bloei en zoutresistentie. Ook de Technische Keuringscommissie van de NAKB beoordeelt de bomen in een later stadium. De resultaten uit het gebruikswaardeonderzoek zijn belangrijk voor het juist toepassen van bomen in gemeentelijk groen en ook voor kwekers is de informatie van belang.

Zeventig bomen

Vooruitlopend op het onderzoek in de gemeenten zijn begin maart zeventig laanbomen in veertien soorten en cultivars (zie kader 'Aangeplante bomen') geplant in de sortimentstuin van de Stichting Afzetbevordering Grootgroenproducten (SAG) in Zundert. Deze bomen worden, net als de nog aan te planten bomen in de gemeenten, kritisch gevolgd. ●

R. de Bree Ing. R. (Rob) de Bree is onderzoeker laanbomen bij het Boomteeltpraktijkonderzoek in Boskoop, telefoon (0172) 21 97 97.

vaste planten

Nieuwe Heuchera trekt aandacht

Amerikaanse kwekers van vaste planten brachten dit najaar een aantal bijzondere soorten *Heuchera* onder de aandacht. Daaronder waren twee typen die extra aandacht kregen, vermeldt American Nurseryman in november 1996.

De eerste is *Heuchera americana* hybride 'Mint Julep'. Bij de winterhardheidsindeling ligt deze tussen 4 en 9. Deze cultivar is het resultaat van een kruising tussen 'Emerald Veil' en een geselecteerde zilverkleurige zaailing. 'Mint Julep' heeft ook zilverkleurig blad, maar dan met donkere nerven die sterk contrasteren met de rest van het blad. In een zachte winter blijft het blad aan de plant. Opvallend is dat het blad in alle seizoenen er goed uit blijft zien. De bloemen zijn onopvallend; de planten bloeien in de maanden juni/juli.

De groei van de planten is krachtig. In de teelt verdragen de planten schaduw en een vochtige omgeving. Verder zijn de planten meeldauw-resistent. De planten geven de voorkeur aan een goed gedraaide grond met een zekere hoeveelheid potgrond. De vermeerdering van de planten vindt plaats door weefselkweek of deling. Vermeerdering via zaad heeft als nadeel dat de planten weinig uniform zijn.

Metaalkleurig blad

Een tweede nieuwe *Heuchera* is *H. americana* 'Plum Pudding' die dezelfde winterhardheidsindeling heeft. De winner is dezelfde Terra Nova in Portland. De nieuwigheid is het resultaat van een aantal kruisingen, waaronder *H. americana* met *H. micrantha* 'Palace Purple' en 'Dale's Strain' en *H. 'Ruby Veil'* en 'Shiny Select Seedling'.

Het aantrekkelijke van deze plant is het metaalkleurige blad dat de kleuren van de omgeving aanneemt. In de zomer wordt het blad meer zilverachtig. Ook deze planten groeien sterk. De planten bloeien in juni met kleine bloemetjes. De teelt is dezelfde als die van 'Mint Julep' en de planten zijn ook meeldauwresistent.

Beide vaste planten zijn uitstekend te gebruiken in borders en rotstuinen. Ook in pot geteeld gecombineerd met andere bladplanten zijn deze planten zeer aantrekkelijk. ●

Bloeiverbetering bij lavendel

Amerikaanse onderzoekers hebben de bloei van lavendel weten te vroegen door onderbreking van de nacht met belichting en een hogere temperatuur, aldus HortScience Vol 31, 1996.

Als proefplanten zijn *Lavandula angustifolia* 'Munstead' gebruikt. De planten kregen een voorbehandeling van een wisselend aantal weken van 5°C, waarna ze in bloei getrokken werden bij een temperatuur van 15, 18, 21, 24 en 27°C. Ook is gekeken naar de plantgrootte.

Uit het onderzoek bleek dat met een langere koudebehandeling bij planten in P1 en P2 meer bloei optrad. Niet gekoelde planten waren dertig dagen later in bloei. Bij de temperatuur van het forceren van de planten bloeiden alle planten, behalve de planten in P1 bij 26°C en 23°C; hierbij bloeide respectievelijk 40 en 70%. Over alle temperaturen gezien bloeide de P1 planten vijf tot tien dagen later dan in P2 en de P2 planten bloeiden weer dezelfde periode later dan de P3 planten.

Uit het onderzoek kwam verder naar voren dat planten met acht tot elf internodiën (stuk stengel tussen twee opeenvolgende knoppen) een langere koelperiode nodig hadden dan die met 18 tot 23 internodiën. Daaruit valt de conclusie te trekken dat bij *L. angustifolia* 'Munstead' de zogenaamde juvenile fase eindigt als de planten tussen de acht en elf internodiën hebben. De planten in P3 die getopt waren, gaven een mooie compacte plant. Daarentegen waren de planten in P1 en P2 niet getopt; deze planten waren soms zwak en ook weinig uniform.

Toppen voor koelen

Over het geheel gezien lijkt het gunstig de planten te toppen vóór het koelen. De planten moeten in ieder geval elf of meer internodiën hebben. De koeling moet minstens tien weken plaatsvinden bij een temperatuur van 5°C.

Een nachtonderbreking van vier uur geeft weer meer bloemen. Gekoelde planten met 18 tot 23 internodiën en die een nachtonderbreking krijgen, kunnen bij een temperatuur van 20°C zeven weken in bloei zijn. ●